

УДК 327.7;94(415)

DOI <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2024.31.24>

ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН РЕСПУБЛІКИ ІРЛАНДІЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ПОЛІТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Марусинець Маріанна,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри історії та суспільних дисциплін,

старший науковий співробітник, старший дослідник

Науково-дослідного центру імені Тиводора Легоцькі,

Закарпатського угорського інституту імені Ф. Ракоці II

ORCID ID: 0000-0001-7366-9328

У статті проаналізовано засади зовнішньої політики та міжнародних відносин Республіки Ірландія в умовах трансформації сучасної системи міжнародних відносин і формування нового світового порядку. Показано, що сьогодні Республіка Ірландія є успішною високорозвинутою державою у світі та має дипломатичні відносини зі 161 державою і чимало посольств, а також консульств за кордоном. З початку 1800-х рр. ірландці у великій кількості емігрували до багатьох частин світу, що зумовлює тісні економічні й культурні зв'язки Республіки Ірландія з країнами, де значна частина населення має ірландське походження. До них належать США, Австралія, Велика Британія, Канада та Нова Зеландія. На міжнародні відносини Республіки Ірландія істотний вплив має її членство в ЄС, хоча двосторонні відносини із США та Великою Британією також важливі для держави. Республіка Ірландія є невеликою державою у ЄС, яка традиційно проводить позаблокову зовнішню політику. Республіка Ірландія історично прагнула незалежності в зовнішній військовій політиці, вона не є членом Організації Північноатлантичного договору (НАТО) та проводить давню політику військового нейтралітету.

Обґрунтовано, що Республіка Ірландія прихильна до системи ООН і її дипломатія прагне обстоювати цінності ліберальної демократії та особливу повагу до прав людини. У Республіці Ірландія є почуття солідарності з багатьма країнами, які також домоглися незалежності протягом останніх ста років. Політика нейтралітету допомогла Республіці Ірландія домогтися успіху у внеску в численні миротворчі місії ООН. Членство в ООН посідає центральне місце в зовнішній політиці Республіки Ірландія. Республіка Ірландія зробила важливий внесок у роботу Ради Безпеки (РБ) ООН. З моменту приєднання до ООН у 1955 р. Республіка Ірландія перебувала в РБ ООН чотири рази – у 1961 р., 1981–1982 рр., 2001–2002 рр. і 2021–2022 рр.

Доведено, що для Республіки Ірландія ЄС є основним інструментом, за допомогою якого просуваються зовнішньополітичні інтереси країни. Республіка Ірландія надає особливого значення багатостороннім форумам, таким як ООН, Рада Європи й Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ). Республіка Ірландія ефективно використовує ці організації для сприяння створенню більш безпечного, справедливого і чесного глобального середовища. Крім того, Республіка Ірландія надає великого значення двостороннім відносинам із низкою важливих і дружніх країн, серед яких Велика Британія, США та країни ЄС є найважливішими.

Аргументовано, що, спираючись на свій індивідуальний національний досвід, Республіка Ірландія використовує вплив своєї діаспори та культурну дипломатію для того, щоб посісти своє місце в мінливому світі. Основна мета ірландської дипломатії, а саме просування інтересів Республіки Ірландія на міжнародній арені, залишається практично незмінною з плином часу. Однак сучасне глобальне середовище, трансформація сучасної системи міжнародних відносин і міжнародного порядку вимагає єдиного й адаптованого підходу з боку уряду та більш гнучкого реагування з боку дипломатів Республіки Ірландія. Протягом багатьох років Республіка Ірландія демонструвала стійкість, адаптивність і креативність, і ці якості залишаються безцінними у світі, що глобалізується.

Ключові слова: Республіка Ірландія, зовнішня політика, міжнародні відносини, ООН, ЄС, США, Велика Британія, політика нейтралітету, дипломатія.

Marusynets Marianna. Peculiarities of foreign policy and international relations of the Republic of Ireland under conditions of global political transformations

The article analyses the foundations of foreign policy and international relations of the Republic of Ireland under the conditions of transformation of the contemporary system of international relations and the formation of a new world order. It is shown that today the Republic of Ireland is a successful highly developed state in the world and has diplomatic relations with 161 other states, many embassies and consulates abroad. Since the early 1800s Irish people have emigrated in large numbers to many parts of the world, hence the Republic of Ireland's close economic and cultural ties with countries where a significant proportion of the population is of Irish descent. These include the USA, Australia, Great Britain, Canada and New Zealand. The Republic of Ireland's international relations are significantly influenced by its membership of the EU, although bilateral relations with the USA and the UK are also important to the state. The Republic of Ireland is a small EU member state that has traditionally pursued a non-aligned foreign policy. Ireland has historically

sought independence in foreign military policy and it is not a member of the North Atlantic Treaty Organization (NATO) and has a long-standing policy of military neutrality.

It is reasoned that the Republic of Ireland is committed to the UN system and its diplomacy endeavours to uphold the values of liberal democracy and especially respect for human rights. It has a sense of solidarity with many countries that have also achieved independence over the last hundred years. A policy of neutrality has helped the Republic of Ireland to succeed in their contribution to numerous UN peacekeeping missions. Membership of the UN is at the centre of the Republic of Ireland's foreign policy. The Republic of Ireland has made an important contribution to the UN Security Council (UNSC). Since joining the UN in 1955, the Republic of Ireland has sat on the UNSC four times – in 1961, 1981–1982, 2001–2002 and 2021–2022.

It has been proven that in the Republic of Ireland the EU represents the main instrument through which the country's foreign policy interests are promoted. In addition, the Republic of Ireland attaches great importance to multilateral forums such as the UN, the Council of Europe and the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE). The Republic of Ireland makes effective use of these organizations to promote a safer, fairer and more just global environment. In addition, the Republic of Ireland attaches great importance to bilateral relations with a number of important and friendly countries, of which the UK, the USA and EU countries are the most important ones.

It is argued that drawing on its individual national experience, the Republic of Ireland utilizes the influence of its Diaspora and cultural diplomacy to take its place in a changing world. The core purpose of Irish diplomacy, namely the promotion of Irish interests in the international arena, has remained largely unchanged over time. However, the contemporary global environment, the transformation of the contemporary system of international relations and the international order requires a unified and adaptable approach from the Government and a more flexible response from the diplomats of the Republic of Ireland. The Republic of Ireland has demonstrated resilience, adaptability and creativity over the years and these qualities remain invaluable in an increasingly globalised world.

Key words: Republic of Ireland, foreign policy, international relations, UN, EU, US, UK, policy of neutrality, diplomacy.

Вступ. Міністерство закордонних справ Республіки Ірландія було створено в січні 1919 р. за рішенням Дойла – нижньої палати парламенту Республіки Ірландія, незважаючи на фактичне двовладдя Великої Британії та Ірландської вільної держави, що панувало в країні, для роботи над міжнародним визнанням самопроголошеної республіки. У 1932 р. Міністерство закордонних справ було перейменоване на Міністерство зовнішніх зносин, і попередню назву було повернуто лише в 1971 р. зі вступом Республіки Ірландія в 1973 р. до Європейської економічної співдружності (ЄЕС).

Фактично протягом останніх ста років можна констатувати стрімкий розвиток ірландської держави та її зовнішньополітичних зв'язків. У 1923 р. Ірландська вільна держава вступила до Ліги Націй, а у 1924 р. при уряді США був акредитований ірландський повноважний представник. Важливим є той факт, що це було першим самостійним представництвом домініону в міжнародній практиці; зрештою завдяки Ірландії у 1930 р. було ухвалено Вестмінстерський статут, згідно з яким на домініони більше не поширювалися закони британського парламенту. У 1928–1929 рр. Ірландська вільна держава відкриває дипломатичні місії у Ватикані, Німеччині та Франції. 14 грудня 1955 р. Республіка Ірландія вступила до Організації Об'єднаних Націй (ООН). Республіка Ірландія зробила неоціненний внесок у стабільність системи міжнародних відносин, у справу миру й захист прав людини. Так, наприклад, у 1997 р., перший президент-жінка ірландської держави (1990–1997) М. Робінсон відмовилася від посади президента Республіки Ірландія на користь посади Верховного комісара ООН з прав людини, зробивши величезний внесок у сферу просування прав людини.

Приєднавшись у 1973 р. до ЄЕС, Республіка Ірландія стала автоматично членом Європейського союзу (ЄС), оскільки в 1993 р. ЄЕС трансформувалася в ЄС. У 1974 р. розпочала роботу Ірландська програма допомоги країнам, що розвиваються. У 1991 р. було засновано Ірландський інститут міжнародних і європейських відносин для проведення досліджень та аналізу міжнародних і європейських відносин. У 1992 р. Ірландська рада у справах біженців розпочала свою діяльність як гуманітарний захисник прав біженців та осіб, які шукають притулку, в Ірландії.

Сьогодні Республіка Ірландія має дипломатичні відносини зі 161 державою світу і чимало посольств, а також консульств за кордоном. З початку 1800–х рр. ірландці у великій кількості емігрували до багатьох частин світу, що зумовлює тісні економічні та культурні зв'язки Республіки Ірландія з країнами, де значна частина населення має ірландське походження. До них належать США, Австралія, Велика Британія, Канада та Нова Зеландія. На міжнародні відносини Республіки Ірландія істотний вплив чинить її членство у ЄС, хоча двосторонні відносини із США та Великою Британією також важливі для держави.

Членство у ЄС є основним для національних інтересів Республіки Ірландія як у зовнішній політиці, так і у внутрішній. Членство у ЄС та Єврозоні сприяє просуванню політичних та економічних інтересів Республіки Ірландія і впливає на її відносини з третіми країнами, зокрема, під час формування торговельної політики із США, Канадою та іншими партнерами. Зі свого боку, відносини Республіки

Ірландія із цими країнами також зміцнюють позиції ірландської держави у ЄС. Найбільшою дипломатичною місією Республіки Ірландія за кордоном є Постійне представництво Республіки Ірландія при ЄС у Брюсселі. Воно об'єднує чиновників багатьох державних департаментів із метою представлення та просування інтересів ірландської держави.

Республіка Ірландія залишається однією з груп невеликих країн у ЄС, яка традиційно проводить позаблокову зовнішню політику. Республіка Ірландія історично прагнула незалежності в зовнішній військовій політиці, таким чином, вона не є членом Організації Північноатлантичного договору (НАТО) і проводить давню політику військового нейтралітету. Політика нейтралітету допомогла Республіці Ірландія домогтися успіху і зробити істотний внесок у миротворчі місії ООН з 1958 р., зокрема в Конго, на Кіпрі, в Лівані та Боснії і Герцеговині.

Членство в ООН посідає центральне місце в зовнішній політиці Республіки Ірландія. Республіка Ірландія зробила важливий внесок у роботу Ради Безпеки (РБ) ООН. З моменту приєднання до ООН у 1955 р. Республіка Ірландія перебувала в РБ ООН чотири рази – у 1961 р., 1981–1982 рр., 2001–2002 рр. і 2021–2022 рр. Повноваження Республіки Ірландії в РБ ООН ґрунтуються на трьох основних принципах: розбудова миру, включно зі зміцненням миротворчості ООН і миробудівництва в усьому світі; посилення запобігання конфліктам шляхом усунення чинників, що призводять до конфліктів; забезпечення підзвітності, робота з припинення безкарності тих, хто несе відповідальність за серйозні порушення міжнародного гуманітарного права і прав людини.

Мета статті. Основна мета дослідження полягає у визначенні основних засад, аналізі й узагальненні сучасної зовнішньої політики та міжнародних відносин Республіки Ірландія.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблематика сучасної зовнішньої політики та міжнародних відносин Республіки Ірландія привертає увагу чималої кількості вчених, аналітиків і політичних діячів. В українській політологічній думці відносини Республіки Ірландія з Великою Британією є недостатньо розробленими, тому авторка спиралася передусім на науковий доробок ірландських, британських, європейських і американських дослідників. Серед основних досліджень із цього напрямку виокремлюється науковий доробок таких вчених, як МакДонах К., Макконнон Е., Різ Н., О'Бреннан Дж., Тонра Б., Дойл Дж., Конноллі Е., Макквін К., Спір Дж., Пол У., О'Горман Е., Стюарт Ф., Макконнон Е.

Ірландський дослідник К. МакДонах у дослідженні «Зовнішні зв'язки Ірландії у 2022 р.» аналізує міжнародні відносини Ірландії у 2022 р. К. МакДонах вважає, що після того, як Республіка Ірландія подолала заключний період обмежень, накладених у зв'язку з пандемією COVID-19, вона зіткнулася з нестабільним світом. 2022 р. також став другим та останнім роком членства Республіки Ірландія у РБ ООН, і Республіка Ірландія стала головувати в Раді Європи. Відносини з Великою Британією були напруженими через напруженість навколо Протоколу Північної Ірландії [1], чому сприяла політична нестабільність у Вестмінстері. У дослідженні проведено ґрунтовний аналіз того, як Республіка Ірландія керувала своїми зовнішніми відносинами у 2020–2022 рр. [2].

Ірландський дослідник Е. Макконнон у дослідженні «Взаємозв'язок безпеки та розвитку у зовнішній політиці Ірландії: виклики та можливості» розглядає те, як на Республіку Ірландія вплинули міжнародні тенденції розширення співробітництва між політикою у сфері безпеки та розвитку. Вона ґрунтується на аналізі ключових документів Республіки Ірландія щодо політики в галузі розвитку й оборони за десятирічний період. Автором стверджується, що хоча Республіка Ірландія бере приклад з інших впливових держав з деяких питань, таких як зосередження уваги на нестабільних державах, її участь у світовій політиці безпеки та розвитку мінімальна. Проте сили оборони Республіки Ірландія мають міцну традицію військово-цивільного співробітництва завдяки участі в численних миротворчих місіях ООН. Будучи нейтральною країною без експансивних військових амбіцій, Республіка Ірландія має всі можливості для вироблення узгодженої політичної позиції з координації політики безпеки та розвитку, приділяючи пріоритетну увагу безпеці людей у нестабільних і схильних до конфліктів державах [3].

Відомі ірландські вчені Н. Ріс і Дж. О'Бреннан у роботі «Подвійна криза у зовнішній політиці Ірландії: економічний крах та Брекзїт у нестабільному європейському ландшафті» розглядають наслідки фінансової кризи 2008–2010 рр. та рішення Великої Британії щодо Брекзїту 2016 р. як «подвійної кризи», яка суттєво вплинула на зовнішню політику Республіки Ірландія за останнє десятиліття. У дослідженні, зокрема, стверджується, що, хоча зовнішня політика Республіки Ірландія залишалася послідовною протягом тривалого часу, «подвійна криза» чинила значний тиск на потенціал держави й інституційні ресурси. Фінансова криза в Республіці Ірландія спричинила потенційно катастрофічні наслідки для Єврозони, і тому уряди, які змінювали один одного, приділяли особливу увагу відновленню зіпсованої репутації Республіки Ірландія в ЄС.

Водночас зовнішню політику Республіки Ірландія було «перезавантажено», щоб енергійніше просувати ірландські економічні інтереси по всьому світу. Брекзїт представляв екзистенційну загрозу для острова Ірландія і, зокрема, для мирного процесу, зазначеного Угодою Страсної п'ятниці 1998 р. Криза, що пов'язана з Брекзїтом, започаткувала рішучі зусилля ірландських політиків, які спрямовані на утвердження ЄС як «геополітичного центру тяжіння» Республіки Ірландія, а також на зміну становища країни у ЄС, оскільки потреба в нових союзниках і партнерах по коаліції стала очевидною після Брекзїту [4].

Професор Університетського коледжу Дубліна Б. Тонра у ґрунтовній монографії «Громадянин світу та Європейська Республіка: зовнішня політика Ірландії в перехідний період» пропонує новаторський погляд на зовнішню політику Республіки Ірландія, пов'язуючи її розвиток зі змінами в ірландській національній ідентичності. Багато дебатів у рамках сучасних міжнародних відносин зосереджені на відносних перевагах традиційного підходу до вивчення зовнішньої політики, що ґрунтується на інтересах, на відміну від нещодавно розробленого дослідником підходу, що ґрунтується на ідентичності. Унікальним є те, що в цій монографії розглядаються проблеми зовнішньої політики Республіки Ірландія, що пов'язані з ідентичністю. Замість того, щоб розглядати зовнішню політику Республіки Ірландія через призму індивідуальних, геостратегічних або політичних інтересів, Б. Тонра пов'язує зовнішню політику з глибокими змінами ідентичності [5].

Європейські вчені Е. Конноллі та Дж. Дойл у дослідженні «Місце Організації Об'єднаних Націй у сучасній зовнішній політиці Ірландії» доходять висновку, що протягом останніх десятиліть, навіть з посиленням уваги до інтеграції Республіки Ірландія до ЄС, ООН зберігала центральне місце в зовнішній політиці ірландської держави. Як політичний дискурс, так і опитування громадської думки вказують на широку підтримку організації як джерела міжнародної законності та відповідного форуму для прийняття важливих рішень щодо миру та безпеки, прав людини та сталого розвитку людства. Ця підтримка ґрунтується як на ідеї про те, що ООН забезпечує найбільш підходящий форум та гарантії для невеликої держави в міжнародній системі, так і на ототожненні етичної основи ірландської зовнішньої політики з основними принципами ООН. У дослідженні розглядається позиція ООН у сучасній зовнішній політиці Республіки Ірландія, особливу увагу приділено питанням підтримки миру, роззброєння, прав людини та розвитку [6].

Виклад основного матеріалу. Республіка Ірландія є парламентською, представницькою демократичною республікою і державою – членом ЄС. Главою держави є обраний президент, який переважно займає церемоніальне положення. Реальною політичною владою наділяється прем'єр-міністр, який є главою уряду. Виконавча влада здійснюється урядом, який складається з не більше ніж 15 членів Кабінету міністрів, включно з прем'єр-міністром і заступником прем'єр-міністра. Законодавча влада здійснюється двопалатним національним парламентом, який складається з верхньої і нижньої палат, а також президента Республіки Ірландії. Судова влада незалежна від керівника і законодавчого органу. Головою судової влади є голова Верховного суду, який здійснює контроль над Верховним судом. Республіка Ірландія функціонує відповідно до конституції, яку було ухвалено в 1937 р. за допомогою плебісциту. Конституція перебуває в межах ліберальної демократичної традиції і може тільки бути змінена за допомогою референдуму. Важливі конституційні референдуми торкнулися проблем, таких як аборти, статус Католицької церкви, розлучення і ЄС.

Основи для сучасних міжнародних відносин Республіки Ірландія закладалися з давніх часів. Ірландські католицькі місіонери заснували безліч церков і навчальних центрів у Європі в VI–VII ст., святий Брендан Мореплавець плавав до Ісландії і, як стверджують деякі дослідники, до Америки. За допомогою місіонерів, торговців, моряків, солдатів, художників, письменників, спортсменів та інженерів Ірландія має давню традицію взаємодії з рештою світу.

Сучасна зовнішня політика Республіки Ірландія ґрунтується на твердій прихильності ірландської держави ідеалу миру і дружнього співробітництва між народами, заснованого на міжнародній справедливості та моралі. Ірландська політика активного нейтралітету передбачає, що Республіка Ірландія діятиме як міст між розвиненим світом і світом, що розвивається. Уряд Республіки Ірландія надзвичайно пишається своїм миротворчим внеском. Добре відома політика ірландського уряду «потрійного блокування» передбачає розгортання збройних сил Республіки Ірландія лише відповідно до резолюції ООН та за схвалення уряду і парламенту, що є тривалим процесом, який може бути несумісний зі «швидким реагуванням». Існують також обмеження на спільні навчання, які можуть проводити ірландські збройні сили (за відсутності резолюції ООН), і на навчання іноземних військ на ірландській землі [7].

Республіка Ірландія була нейтральною під час Другої світової війни. Ірландський нейтралітет впливає з нещодавньої незалежності Республіки Ірландії та складних стосунків з Великою Британією. Під

час Другої світової війни констатується непохитний нейтралітет Ірландської вільної держави. Німеччина кілька разів нападла на Ірландію, включно зі знаменитим бомбардуванням Дубліна в 1941 р., що було пов'язано з тим, щоб відбити в ірландців бажання відмовитися від нейтралітету або бути більш приязно налаштованими стосовно союзників. Більша частина ірландського населення розуміла, що перемога британців була б більш вигідною, і Ірландія неодноразово допомагала союзникам. Ірландський уряд не намагався перешкоджати ірландським громадянам іти працювати в британську військову промисловість або зупиняти чоловіків, які дезертирували з ірландської армії, щоб приєднатися до британських військ. Ірландська республіканська армія (ІРА), будучи наскрізь антибританською, явно виступала за перемогу Німеччини. Однак ІРА була маргіналізована після інтернавання своїх членів під час війни [7].

Зовнішня політика Республіки Ірландія ґрунтується на тому, що вона є маленькою державою, яка не відіграє жодної ролі в політиці сили, і що в ірландській державі немає надії захистити себе, якщо вона вступить у війну. Нейтралітет прирікав Республіку Ірландія на ізоляцію в перші роки періоду холодної війни, унаслідок чого вона переживала економічну стагнацію, яка почала слабшати тільки після того, як Ш. Лемасс став прем'єр-міністром (1959–1966 рр.). Ш. Лемасс заклав створення ірландського повітряного сполучення та будівництво міжнародних аеропортів, відродження торгового флоту, реорганізацію автомобільного й залізничного транспорту, заснування торф'яної промисловості, розширення туристичної торгівлі, реформування страхового бізнесу, розширення підприємств з виробництва електроенергії та цукру й надання ірландській економіці ефективного промислового потенціалу [7].

Потрібно зазначити, що в умовах глобальних політичних трансформацій уряд Республіки Ірландія прагне суттєвих змін у політиці нейтралітету держави. Так, наприкінці 2023 р. міністр закордонних справ і за сумісництвом оборони Республіки Ірландії М. Мартін оголосив про плани перегляду оборонної політики країни, зокрема реформу процедури відправлення миротворчих контингентів, яка є однією з відмінних рис нейтралітету країни. Ключова зміна, ініційована ірландським урядом, полягатиме у відмові від системи «потрійного замку». Вона, як зазначалося, передбачає, що Республіка Ірландія може розгорнути контингент чисельністю понад 12 військових за кордоном лише після дозволу уряду, парламенту та РБ ООН. «Потрійний замок», який у Республіці Ірландія вважається наріжним каменем нейтралітету, ірландська держава хоче скасувати, виключивши необхідність звернення до РБ ООН. Скасування «потрійного замку» дасть змогу Республіці Ірландія брати участь у місіях, організованих іншими організаціями, а саме ЄС або Африканським союзом. Крім того, Республіка Ірландія також могла б безпосередньо допомагати країні, яка проситиме допомоги в міжнародній спільноті [8].

Закон 1948 р. про Ірландську Республіку розірвав останні офіційні зв'язки ірландської держави з Великою Британією. Республіка Ірландія була прийнята в ООН у 1955 р., а в 1973 р. приєдналася до ЄС, яка в 1993 р. трансформувалася у ЄС. Республіка Ірландія вісім разів головувала в Раді ЄС протягом шести місяців – у 1975, 1979, 1984, 1990, 1996, 2004, 2013 та 2022 рр. Так, головування 2004 р. отримало широку міжнародну оцінку й ознаменувалося приєднанням до ЄС десяти нових держав-членів: Кіпру, Чеської Республіки, Естонії, Угорщини, Латвії, Литви, Мальти, Польщі, Словаччини та Словенії. Нова політика економічного розвитку призвела до суттєвого та швидкого зростання. У 1980–1990-х рр., коли Республіка Ірландія відчайдушно потребувала розвитку інфраструктури, яка зрештою створила б економіку першого світу, розпочати її будівництво допомогли переважно фінансові кошти ЄС. Важливо відзначити, що членство ЄС дало Республіці Ірландія економічну незалежність від Великої Британії. Велика Британія втратила здатність диктувати Республіці Ірландія рівень та асортимент експорту, і в ірландській державі з'явилися нові ринки для експорту продукції [7].

Будучи невеликою країною в системі міжнародних відносин, що трансформується, Республіка Ірландія, як і раніше, твердо віддана колективним підходам до міжнародних відносин і безпеки, заснованих на приматі статуту ООН. Ключовими принципами, що лежать в основі цього зобов'язання, є повага до прав людини й основних свобод, демократії та верховенства закону. Республіка Ірландія прагне досягти цих основних цілей у співпраці з регіональними і двосторонніми партнерами та через своє членство у міжнародних організаціях, зокрема через членство в ООН і ЄС.

У рамках ООН Республіка Ірландія прагне сприяти ефективним міжнародним діям із глобальних питань, таких як роззброєння, підтримання миру, права людини та розвиток. Останній термін перебування Ірландії в РБ ООН у 2021–2022 рр. зміцнив її прихильність до співпраці з ширшим колом членів ООН в ім'я міжнародного миру й безпеки. Ця відданість знаходить відображення в постійній участі ірландських сил оборони та поліції в операціях ООН з підтримки миру з 1958 р. Прихильність Республіки Ірландія ООН також відображається в суттєвих внесках, які вона вносить до фондів і програм ООН. Республіка Ірландія також є рішучим прихильником Міжнародного кримінального суду, заснованого міжнародним співтовариством шляхом прийняття Римського статуту в 1998 р. [7].

Зростання впливу країн Азії, Латинської Америки й Африки змінює уявлення про сучасну систему міжнародних відносин і міжнародний порядок, що формується. Структури міжнародного управління, такі як ООН, СОТ та інші універсальні або засновані на правилах органи, усе частіше доповнюються групами країн, які співпрацюють у формуванні глобального порядку денного в таких форматах, як «Група семи» (G-7) та «Група двадцяти» (G-20), або на неформальній та спеціальній основі. Глобальна економіка, яка рухається темпами технологічного прогресу, що прискорюються; загрози безпеці, що створюються недержавними суб'єктами, які діють за межами державних кордонів; а також поява окремих осіб і мереж громадян як глобальних акторів також є чинниками, що сприяють глобальним політичним трансформаціям.

Чимало глобальних проблем людства, включно з голодом, зростанням населення, зміною клімату, новими захворюваннями та міграцією, особливо негативно позначаються як на країнах, що розвиваються, так і торкаються більш розвинених країн, у тому числі Республіки Ірландія. Міжнародне співтовариство має ефективно реагувати на ці глобальні загрози. Ці зміни матимуть значні та довгострокові наслідки для міжнародного контексту, у якому діє Республіка Ірландія. Глобальні політичні трансформації являють собою як виклики, так і можливості.

Боротьба з бідністю і голодом є одним із головних пріоритетів зовнішньої політики Республіки Ірландія, яка зберігає свою солідарність із країнами, що розвиваються, навіть в умовах глобальних політичних трансформацій. Нова політика в галузі міжнародного розвитку Республіки Ірландія – «Один світ, одне майбутнє», що була прийнята у травні 2013 р., підтверджує це зобов'язання й визначає бачення, цілі та пріоритети участі ірландської держави в міжнародному розвитку. Ключовим аспектом зовнішньої політики Республіки Ірландія є просування та розвиток торгівлі, туризму й інвестицій відповідно до урядової стратегії «Торгівля та інвестиції в розумну економіку». Посольства Республіки Ірландія, працюючи з державними установами, приділяють велику увагу реалізації цієї стратегії. Мережа посольств щодня займається виявленням можливостей для експорту й інвестицій, допомагає компаніям створювати мережі контактів та організовує візити, орієнтовані на торгівлю, у координації з державними агенціями [9].

Посольства також займаються лобіюванням доступу на ринки й усуненням перешкод у сфері регулювання, допомагають вести переговори про укладення міжнародних угод, що підтримують економічні та торговельні відносини, і просувають Республіку Ірландія як туристичний і навчальний напрям. Посольства Республіки Ірландія мають унікальну можливість впливати на рішення, які стосуються ірландської держави, надаючи ключовим фігурам, що формують громадську думку, чітку інформацію про стратегію економічного зростання країни. Одним з основних напрямів діяльності мережі посольств є економічні повідомлення, а також заходи в галузі громадської та культурної дипломатії, спрямовані на підвищення позитивного іміджу Республіки Ірландія, у тому числі в період святкування Дня Святого Патрика, який надає унікальну можливість для просування Ірландії серед аудиторії з усього світу. Хоча Республіка Ірландія і надалі має намір продовжувати підтримувати сильну й активну багатосторонню дипломатію, засновану на принципах ООН, ірландська держава має намір доповнювати її таким самим активним підходом до зміцнення наявних двосторонніх відносин і побудови нових. Міцні відносини з ключовими партнерами потрібні для досягнення цілей уряду та зростання торгівлі, туризму й інвестицій [9].

Ірландці, які живуть за кордоном, зробили значний внесок у розвиток країни. У рамках Програми підтримки емігрантів Міністерство закордонних справ та торгівлі надає фінансування некомерційним організаціям і проектам, які підтримують ірландські громади за кордоном, особливо тим, які задовольняють потреби найбільш знедолених і вразливих категорій ірландських емігрантів. Взаємодія урядових структур Республіки Ірландія з ірландською діаспорою дає стратегічну перевагу в багатьох галузях, від торгівлі та створення робочих місць до політичної участі та просування культури й мистецтва. Глобальна ірландська мережа пропонує найбільш високопоставленим ірландцям і пов'язаним з Республікою Ірландія особам за кордоном рамки для взаємодії у багатьох областях [9].

Просування позитивного іміджу Республіки Ірландія у світі є важливим елементом зовнішньої політики країни. На сьогоднішньому переповненому глобальному ринку комунікацій головним стратегічним завданням Республіки Ірландія є пошук відмінностей від своїх конкурентів. Зовнішня політика Республіки Ірландія спрямована на створення сильного, послідовного й ідентифікованого образу ірландської держави, заснованої на ірландських цінностях, інтересах і культурі, який може бути використаний для досягнення безлічі цілей [9].

Як і багато невеликих країн, Республіка Ірландія цінує міжнародні норми, що просуваються ООН. Тому ООН є наріжним каменем глобальної взаємодії Республіки Ірландія. За майже 70 років роботи

в ООН Республіка Ірландія була й залишається активним і відданим членом. Зокрема, Республіка Ірландія надає безмежну підтримку багатосторонній системі колективної безпеки. Протягом членства в ООН Республіка Ірландія скеровувала значну кількість ірландських військовослужбовців до миротворчих операцій у Європі, Азії, Африці, Центральній Америці та на Близькому Сході. У рамках ЄС Республіка Ірландія рішуче виступає за активну прихильність ЄС і миротворчості. Республіка Ірландія також взяла на себе провідну роль як прихильника роззброєння й контролю над озброєннями, і особливо в галузі ядерного нерозповсюдження. Республіка Ірландія також займає тверду позицію в захисті прав людини [10].

ООН відіграє ключову роль у формуванні міжнародного консенсусу з питань розвитку й використовує своє становище для забезпечення більш жорстких зобов'язань розвинених країн у сфері допомоги, торгівлі та полегшення боргового тягаря. Як з погляду витрат на гуманітарну допомогу, так і в ширшому контексті своєї загальної політики в галузі надання допомоги Республіка Ірландія була тісно пов'язана із системою ООН. Тоді як основна частина ірландської допомоги з метою розвитку спрямовується в країни, у яких здійснюються пріоритетні програми, насамперед у країни Африки на південь від Сахари, і на підтримку роботи ірландських неурядових організацій, які опікуються питаннями розвитку, останніми роками розмір внесків до установ ООН зріс і зараз перевищує внесок у програму розвитку ЄС спільно з Програмою розвитку ООН (ПРООН) [11].

При цьому міжнародний надзвичайний фонд допомоги дітям Організації Об'єднаних Націй – ЮНІСЕФ (англ. UNICEF, United Nations International Children's Emergency Fund) і Управління верховного комісара ООН у справах біженців є найбільшими одержувачами допомоги. Крім збільшення свого бюджету допомоги з метою розвитку, Республіка Ірландія активно підтримує єдину найважливішу ініціативу ООН у сфері розвитку – Цілі у сфері розвитку, сформульовані в Декларації тисячоліття (ЦРТ) у 2000 р. Незважаючи на те що Цілі зазнали критики за їхнє обмежене бачення, початковим успіхом ЦРТ стала їхня здатність знову залучити уряди країн Глобальної Півночі до вирішення питань розвитку. У цьому сенсі сила ООН очевидна, оскільки, хоча в ЦРТ не було нічого нового з політичного погляду, їх можна було представити як законний, універсальний набір принципів, на основі яких можна було б чинити тиск із метою проведення реформ [12].

Вважається, що ірландська зовнішня політика безпеки поступово змінюватиметься. Республіка Ірландія, яка є однією з небагатьох європейських країн, що зберігають військовий нейтралітет, зазнає дедалі більшого тиску, щоб узгодити свої дії з партнерами по ЄС з питань міжнародної безпеки. Республіка Ірландія також має стратегічне значення з огляду на її близькість до трансатлантичних комунікаційних мереж і кабелів. Однак зобов'язання зі збільшення витрат на оборону з 1 млрд євро до 1,5 млрд євро до 2028 р. не дадуть змоги задовольнити потреби в галузі безпеки Республіки Ірландія. Сьогодні Республіка Ірландія особливо вразлива до кібератак [12].

Загалом можна констатувати, що Республіка Ірландія активно підтримує спеціалізовані установи ООН, такі як Верховна комісія ООН у справах біженців, ПРООН, Міжнародна організація праці та Всесвітня організація охорони здоров'я (ВОЗ). Країна відіграє активну роль у Комісії з прав людини та на інших форумах ООН у просуванні універсальних стандартів прав людини. Республіка Ірландія послідовно бере участь у зусиллях зі сприяння обмеженню озброєнь, особливо ядерної зброї. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї був розроблений за ініціативою Республіки Ірландія на Генеральній Асамблеї ООН у 1958 р., і країна першою ратифікувала цей Договір.

У 1949 р. Республіка Ірландія була членом – засновником Ради Європи, яка об'єднує всі європейські парламентські демократії. Республіка Ірландія є активним учасником Конференції з безпеки і співробітництва в Європі, нині перейменованої в Організацію з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ). ОБСЄ відіграла важливу роль у припиненні розриву між Сходом і Заходом шляхом розроблення узгоджених норм і принципів, що регулюють безпеку, контроль над озброєннями, права людини та співробітництво в економічних, соціальних і культурних питаннях. Після закінчення холодної війни ОБСЄ перетворилося на організацію, що відіграє ключову роль у поширенні демократичних цінностей і розвитку співпраці між усіма європейськими країнами. Республіка Ірландія прихильна подальшому розвитку ОБСЄ як загальноєвропейського форуму з безпеки та досягненню центральної ролі організації в забезпеченні безпеки на всьому континенті.

Крім ООН, Республіка Ірландія є членом багатьох інших міжнародних організацій. Серед них – Банк міжнародних розрахунків, Європейський банк реконструкції та розвитку, Продовольча та сільськогосподарська організація ООН, Міжнародне агентство з атомної енергії, Міжнародний банк реконструкції та розвитку або Світовий банк, Міжнародна організація цивільної авіації, Асоціація міжнародного розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Міжнародний союз електрозв'язку, Організація економічного

співробітництва та розвитку, Організація Об'єднаних Націй із питань освіти, науки та культури (ЮНЕСКО), Всесвітній поштовий союз, Всесвітня метеорологічна організація і Світова організація торгівлі (СОТ) [13].

В умовах глобальних політичних трансформацій XXI ст., навіть попри посилення уваги до інтеграції в ЄС, ООН зберегла центральне місце в ірландській зовнішній політиці. Як політичний дискурс, так і опитування громадської думки свідчать про широку підтримку цієї організації як джерела міжнародної легітимності та слушного форуму для ухвалення важливих рішень, що стосуються миру й безпеки, міжнародних прав людини та розвитку. Ця підтримка ґрунтується як на ідеї, що ООН забезпечує найбільш підходящий форум і гарантії для невеликої держави в міжнародній системі, так і на ідентифікації етичної основи зовнішньої політики Республіки Ірландія з основоположними принципами ООН. Для широкої громадськості найбільш значущим аспектом взаємодії Ірландії з ООН є служба ірландської армії у миротворчих місіях ООН. Значна кількість ірландців мають безпосередній особистий досвід роботи в системі ООН, беручи участь у гуманітарних агентствах ООН і неурядових організаціях, що працюють з агентствами ООН або фінансуються ними.

Термін повноважень Республіки Ірландія в РБ ООН у 2001–2002 рр. став реальною перевіркою того, чи будуть заявлені пріоритети зовнішньої політики – підтримання миру, роззброєння, права людини й розвиток – реалізовані на практиці в умовах неминучого тиску, з яким доводиться стикатися на цьому рівні. Якщо говорити про те, чи були традиції ірландської зовнішньої політики надмірно обмежені реальною політикою під час перебування Республіки Ірландія в РБ ООН, то очевидно, що ірландські дипломати демонстрували послідовну підтримку багатосторонності, системи ООН і гуманітарного та правозахисного підходу до міжнародних відносин. Однак термін повноважень Республіки Ірландія закінчився якраз перед тим, як рішення США про вторгнення в Ірак стало незворотним. Якби Республіка Ірландія була членом РБ ООН під час вторгнення, вона опинилася б під набагато більшим тиском, щоб відповідати позиції США щодо цього рішення, ніж щодо будь-якого іншого питання, яким РБ ООН займалася протягом попередніх двох років [6].

Республіка Ірландія, як і вся міжнародна спільнота, рішуче підтримувала США в період після терактів у США 11 вересня 2001 р. Найчіткіше це простежується в діяльності РБ ООН наприкінці 2001 р., під час дебатів щодо Афганістану й обговорень у Контртерористичному комітеті (КТК). Однак навіть із цих питань між Ірландією та США виникали невеликі конфлікти. Наприклад, Республіка Ірландія входила до групи, яка чинила тиск на США і Велику Британію з тим, щоб вони провели брифінг у РБ ООН одразу після початку війни в Афганістані [6].

Республіка Ірландія неодноразово виступала проти політики США з важливих питань. Вона неодноразово робила це щодо Палестини, санкцій проти Іраку й питання про те, чи потрібна друга резолюція для нападу на Ірак. З інших, менш гучних, але важливих питань Республіка Ірландія публічно й регулярно виступала проти політики США. До таких питань належать: прагнення знову долучити ООН до розв'язання проблеми Сомалі; спроба США змінити політику ООН щодо Західної Сахари; здійснена в січні 2001 р. спроба припинити ембарго на постачання зброї до Ефіопії та Еритреї; ширші дебати щодо режимів санкцій загалом, у яких Республіка Ірландія виступала за встановлення конкретних часових обмежень для санкцій. Крім того, Республіка Ірландія намагалася застосувати мандат ООН до операції НАТО в Республіці Північна Македонія всупереч аргументам США та Великої Британії. Хоча ця ініціатива не мала великого впливу, Республіці Ірландія вдалося домогтися проведення більш масштабної операції ООН у Тимор-Лесті всупереч бажанню постійних членів РБ ООН, які прагнули скоротити витрати на її проведення [14].

Протягом останніх кількох років ключовою метою зовнішньої політики Республіки Ірландія було отримання непостійного місця в РБ ООН на період 2021–2022 рр. У доповіді Об'єднаного комітету нижньої палати Парламенту Республіки Ірландія у закордонних справах, торгівлі та оборони рекомендувалося, щоб під час перебування Республіки Ірландія у РБ ООН «було приділено більше уваги розбудові миру в рамках програми Допомога Ірландії» (англ. Irish Aid) і щоб ірландська держава «виступала за сильнішу та покращену роботу з розбудови світового порядку» [15, с. 21]. Центральним елементом цього типу політичних дій є координація політики безпеки та розвитку. Ці спроби координувати політику безпеки та розвитку, а також суб'єктів, які виступають у ролі «зв'язку безпеки та розвитку», стали ключовим чинником міжнародного розвитку за останні два десятиліття. Прагнення до цієї зміни політики виникло у відповідь на обстановку, що пов'язана із загостренням світової безпеки і поширеністю громадянських конфліктів у деяких найбільш небезпечних країнах світу [16, с. 13].

Використання об'єднаного досвіду учасників сфери безпеки, розвитку й дипломатії розглядалося багатосторонніми інститутами як кращий спосіб вирішення складних, здавалося б, нерозв'язних

конфліктів і гуманітарних криз [17, с. 4–5]. В академічній літературі існують суперечки щодо того, чи є ці відносини підходом здорового глузду до вирішення спільних проблем, чи вони призвели до підпорядкування основних цілей розвитку інтересам безпеки [18]. Оскільки питання безпеки та розвитку залишатиметься ключовою складовою будь-якої політики побудови миру, важливо і надалі аналізувати, як Республіка Ірландія діятиме на світовій політичній арені, та оцінювати проблеми та можливості, з якими вона зіткнеться під час встановлення порядку денного для побудови миру [3].

Основним завданням перед Республікою Ірландія під час виконання обов'язків на місці непостійного члена РБ ООН на період 2021–2022 рр., стало приділення пріоритетної уваги миробудівництву в рамках порядку денного у сфері миру й безпеки. Вищесказане ґрунтується, зокрема, на доповіді Об'єднаного комітету парламенту Республіки Ірландія у закордонних справах, торгівлі та обороні, у якому з 2018 р. стверджується, що «з урахуванням тісного зв'язку між насильницькими конфліктами і бідністю, в рамках програми «Допомога Ірландії» слід приділяти більше уваги миробудівництву відповідно до Цілей сталого розвитку» [15, с. 21]. Ключовим елементом цього є координація між суб'єктами, що займаються питаннями безпеки та розвитку, і представлення питань безпеки як проблем розвитку. Республіка Ірландія має міцну репутацію на міжнародній арені завдяки політиці свого агентства з розвитку, спрямованої на боротьбу з бідністю, її прихильності багатосторонньому підходу й ефективному внеску своїх сил оборони в миротворчі місії [19].

Потрібно відзначити, що, коли в програмі «Допомога Ірландії» обговорюються конфлікти й безпека, йдеться про те, як вони впливають на держави Глобального Півдня і громадян, які проживають у цих державах. Національна безпека Республіки Ірландія або безпека ЄС не згадуються. Крім того, програма «Допомога Ірландії» не використовує формулювання, що пов'язані з переважаючим міжнародним порядком денним у сфері безпеки та боротьбою з тероризмом і релігійним екстремізмом, коли йдеться про безпеку. Це контрастує з іншими двосторонніми донорами, такими як США та Велика Британія, які включили ці проблеми безпеки у свою політику розвитку та розглядають власну національну безпеку як пріоритет для фінансування витрат на розвиток [20, с. 28].

Республіка Ірландія поєднує безпеку й розвиток у своїй зовнішній та оборонній політиці. Хоча Міністерство оборони прагне впровадити принципи розвитку у свою політику, його політичні міркування мало зосереджуються на ідеях розвитку. Республіка Ірландія як невелика держава по-іншому ставиться до таких понять, як безпека й розвиток. Республіка Ірландія уникає жорстких формулювань щодо боротьби з тероризмом і використовує національну безпеку або національні інтереси ірландської держави як виправдання витрат на розвиток. Таким чином, Республіка Ірландія об'єднує зусилля з безпеки та розвитку, хоча вони мінімальні, на відміну від підходу інших держав, таких як Велика Британія та США [3].

Загалом протягом останніх кількох років Республіка Ірландія проявляла значну активність на світовій політичній арені. Членство Республіки Ірландія в Раді Безпеки ООН у 2021–2022 рр. надало ірландській державі платформу для участі в найважливіших міжнародних дискусіях і процесах прийняття рішень. Під час членства в РБ ООН у 2021–2022 рр. Республіка Ірландія може констатувати досягнення у своїй ролі підтримки багатосторонності на глобальному рівні. Резолюції щодо Сирії і Боснії і Герцеговині внесли конкретні зміни в життя вразливих верств населення, а санкції, винесені для гуманітарних організацій, матимуть довгострокові наслідки для функціонування зусиль із надання допомоги в усьому світі [3].

У 2021–2022 рр. Республіка Ірландія також голоувала в Раді Європи, ще більше зміцнивши свою роль у міжнародній дипломатії та управлінні. Протягом останніх років відносини між Республікою Ірландія та Великою Британією зазнали труднощів через триваючу напруженість навколо Протоколу Північної Ірландії [1]. Хоча відносини з Великою Британією залишалися напруженими, Республіка Ірландія постійно позиціонувала себе як конструктивного партнера Лондона та Белфаста. Політична нестабільність у Вестмінстері посилила напруженість між двома країнами. В умовах глобальних політичних трансформацій третього десятиліття XXI ст. Республіка Ірландія ефективно управляла своїми зовнішніми відносинами, демонструючи свою здатність орієнтуватися в складних міжнародних сценаріях і зберігати дипломатичне самовладання [2].

Висновки. Конституція Республіки Ірландія підтверджує прихильність країни ідеалу миру і дружнього співробітництва між націями, заснованого на міжнародній справедливості та моралі. Відповідно до принципів, викладених у Конституції, зовнішня політика ґрунтується на переконанні, що інтересам Республіки Ірландія та інтересам усіх країн якнайкраще відповідає повага до верховенства права в міжнародних відносинах. Республіка Ірландія прихильна до системи ООН, і її дипломатія прагне відстоювати цінності ліберальної демократії та особливо повагу до прав людини. Республіка Ірландія має почуття солідарності з багатьма країнами, які також домоглися незалежності протягом останніх

ста років. У рамках ООН Республіка Ірландія націлена на продовження миротворчої діяльності ООН з огляду на її популярність на внутрішньому ринку й високий авторитет. Діяльність у сфері прав людини, роззброєння, реформи ООН триватиме, оскільки вони мають високий рівень інституційної підтримки і пов'язані з обмеженими політичними або фінансовими витратами.

Пошук місця й розвитку в системі міжнародних відносин для невеликих держав є дуже непростим завданням. Це пов'язано з тим, що міжнародна політична арена історично становить значні труднощі для невеликих держав, які часто не мають можливості впливати на зовнішнє середовище тією мірою, якою їм хотілося б. Деякі невеликі країни вважають за краще пом'якшувати свою вразливість шляхом створення альянсів. Однак слід визнати, що обставини в кожній країні різні. У Республіці Ірландія ЄС є основним інструментом, за допомогою якого просуваються зовнішньополітичні інтереси країни. Республіка Ірландія надає великого значення багатостороннім форумам, таким як ООН, Рада Європи й Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ). Республіка Ірландія ефективно використовує ці організації для сприяння створенню більш безпечного, справедливого та чесного глобального середовища. Республіка Ірландія надає великого значення двостороннім відносинам із низкою важливих і дружніх країн, серед яких Велика Британія, США та країни ЄС є найважливішими.

Зовнішня політика та міжнародні відносини мають першорядне значення для діяльності уряду Республіки Ірландія. Вони забезпечують національну стабільність і безпеку, а також сприяють економічному процвітання та загальному добробуту населення ірландської держави. Переслідувані інтереси та цінності, що пропагуються за кордоном, визначають ідентичність ірландського народу. Республіка Ірландія має давню традицію підтримки ефективної багатосторонньої діяльності, що базується на принципах ООН. Про це свідчить членство Республіки Ірландія у Раді ООН з прав людини, що дає їй можливість просувати права людини на міжнародному рівні. Крім того, Республіка Ірландія виступає за роззброєння та контроль над озброєннями, бореться з голодом і бідністю, а також підтримує міжнародний розвиток. Республіка Ірландія також бере участь у санкціонованих ООН операціях з підтримки миру та віддана глобальним зусиллям щодо врегулювання конфліктів. Зважаючи на значну роль, яку відіграє світова економіка в економічному зростанні та процвітання Республіки Ірландія, розвиток торгівлі, туризму й інвестицій є найважливішими елементами зовнішньої політики ірландської держави.

Інтереси Республіки Ірландія, як невеликої держави з міжнародною економікою, можуть бути якнайкраще забезпечені стабільним і безпечним глобальним середовищем, що ґрунтується на верховенстві закону та регулює співробітництво між державами у розв'язанні спільних завдань. Хоча це завжди було наріжним каменем ірландської зовнішньої політики, це також потрібно для економічного зростання й розвитку Республіки Ірландія. Спираючись на політику військового нейтралітету та підтримуючи центральну роль ООН у підтримці міжнародного миру і безпеки, Республіка Ірландія продовжує вносити активний внесок у міжнародні операції з врегулювання криз, санкціоновані ООН.

Спираючись на свій індивідуальний національний досвід, Республіка Ірландія використовує вплив своєї діаспори та культурну дипломатію для того, щоб посісти своє місце в мінливому світі. Основна мета ірландської дипломатії, а саме просування інтересів Ірландії на міжнародній арені, залишається практично незмінною з плином часу. Однак сучасне глобальне середовище, трансформація сучасної системи міжнародних відносин і міжнародного порядку вимагає єдиного й адаптованого підходу з боку уряду та більш гнучкого реагування з боку дипломатів Республіки Ірландія. Протягом багатьох років Республіка Ірландія демонструвала стійкість, адаптивність і креативність, і ці якості залишаються безцінними у світі, що глобалізується.

Республіка Ірландія продемонструвала помітний перехід від стану замкнутості до відкритості. Поєднання внутрішніх і зовнішніх чинників сприяло цьому переходу. Вкрай важливим є те, що Республіка Ірландія використала всі можливості, що виникають, і забезпечила створення добре оснащеної внутрішньої сфери, сумісної з глобальними політичними трансформаціями. Отже, Республіку Ірландія можна вважати зразком для інших малих держав. Республіка Ірландія швидко визнала необхідність виходу з протекціонізму та міжнародної ізоляції, щоб відповідати глобальним трансформаціям сучасності. Невеликі держави, що дотримуються політики ізоляції перед обличчям дипломатичного тиску, що зростає, можуть виявитися нездатними ефективно реагувати на глобальні політичні й економічні трансформації, особливо якщо в них немає необхідних матеріальних і дипломатичних ресурсів. В умовах глобальних політичних трансформацій важливо визнати і необхідність внутрішніх перетворень. Прикладом тому може слугувати використання Республікою Ірландія європейських фондів для інвестицій у свою внутрішню сферу, що робить країну привабливим місцем для великих корпорацій. Тому перехід Республіки Ірландія від замкнутості до відкритості та від бідності до процвітання може слугувати прикладом для інших невеликих держав.

Література:

1. Northern Ireland Protocol Bill. *Institute for Government*. 2022. June, 14. URL: <https://www.instituteforgovernment.org.uk/explainer/northern-ireland-protocol-bill>.
2. McDonagh K. Ireland's Foreign Relations in 2022. *Irish Studies in International Affairs*. 2023. Vol. 34. No 1. P. 243–259. URL: <https://doi.org/10.1353/isia.2023.a918366>.
3. McConnon E. The Security-Development Nexus in Ireland's Foreign Policy: Challenges and Opportunities. *Irish Studies in International Affairs*. 2018. Vol. 29. 119–132. URL: <https://doi.org/10.1353/isia.2018.0008>.
4. Rees N., O'Brennan J. The dual crisis in Irish foreign policy: the economic crash and Brexit in a volatile European landscape. *Irish Political Studies*. 2019. Vol. 34. No. 4. P. 595–614. URL: <https://doi.org/10.1080/07907184.2019.1669563>.
5. Tonra B. *Global citizen and European republic: Irish foreign policy in transition*. Manchester: Manchester University Press, 2013. 240 p. URL: <https://muse.jhu.edu/book/67694>.
6. Doyle J., Connolly E. The Place of the United Nations in Contemporary Irish Foreign Policy. In: Kennedy M., MacMahon D. (Eds.), *Obligations and Responsibilities Ireland and The United Nations: 1955–2005*. Dublin: IPA and Dept of Foreign Affairs, 2005. P. 362–383. URL: <https://ssrn.com/abstract=1297930>.
7. Ireland – Foreign Relations. *Global Security*. 2024. URL: <https://www.globalsecurity.org/military/world/europe/ie-forrel.htm>.
8. McQuinn C. Ireland's policy on neutrality and defence to be reviewed by public forum. *The Irish Times*. April 5, 2023. URL: <https://www.irishtimes.com/ireland/2023/04/05/irelands-policy-on-neutrality-and-defence-to-be-reviewed-by-public-forum/>.
9. Review of Ireland's Foreign Policy and External Relations Public Consultation Document. *Department of Foreign Affairs and Trade of the Republic of Ireland*. 2024. URL: <https://www.dfa.ie/media/dfa/alldfawebstitemedia/ourrolesandpolicies/ourwork/foreignpolicyreview/public-consultation-paper-final.pdf>.
10. Irish diplomacy in a globalised world, a talk delivered at the University of Kent on 2 February 2015. *Department of Foreign Relations of Ireland*. 2015. URL: <https://www.dfa.ie/irish-embassy/great-britain/news-and-events/2015/irish-diplomacy-in-a-globalised-world/>.
11. Irish foreign security policy will shift gradually. *Emerald expert briefings*. Dublin: Emerald Publishing Limited, 2023. URL: <https://doi.org/10.1108/oxan-db280842>.
12. Doyle J., Connolly E. Irish foreign policy in the United Nations and European Union: influence and participation. Barcelona: DCIDOB, 2010. URL: https://doras.dcu.ie/15215/1/Doyle_Connolly_irish_foreign_policy.pdf.
13. Ireland In The World – International Relations. *The Information about Ireland Site*. 2024. URL: <https://www.ireland-information.com/reference/internat.html>.
14. Doyle J. Irish Diplomacy on the UN Security Council 2001–2: Foreign Policy-making in the light of Day. *Irish Studies in International Affairs*. 2004. Vol. 15. P. 73–102. URL: <https://doi.org/10.1353/isia.2004.a810481>.
15. Review of the Irish Aid Programme. *Joint Committee on Foreign Affairs and Trade and Defence*. Dublin: Houses of the Oireachtas, 2018.
16. Spear J., Paul W. Conceptualising the security-development nexus: An overview of the debate. In: Spear J., Paul W. (Eds), *Security and development in global politics: A critical comparison*. Washington, D.C.: Georgetown University Press, 2012. P. 7–36.
17. O'Gorman E. *Conflict and development*. London: Zed Books, 2011. 192 p.
18. Stewart F. Development and security. In: Robert Picciotto, Roberto and Rachel Weaving (Eds), *Security and development: Investing in peace and prosperity*. London: Routledge, 2013. P. 43–70.
19. Ireland is world leader in Development Policy: EU Commissioner Mimica. *European Commission*. 18.10.2016. URL: https://ec.europa.eu/ireland/news/ireland-is-world-leader-in-development-policy-eucommissioner-mimica_en.
20. McConnon E. Risk and the security-development nexus: The policy of the US, the UK and Canada. London: Palgrave Macmillan, 2018.